

Duurzaamheid in het functioneel ruimtelijk programma van eisen

Inleiding

Voorafgaand aan nieuwbouw of verbouw wordt een programma van eisen (PvE) opgesteld. In het functioneel ruimtelijk PvE zijn alle eisen en wensen vanuit de gebruiker vastgelegd. Op basis daarvan wordt een ontwerp gemaakt. Steeds vaker spreekt de gebruiker ook een verwachting uit op gebied van duurzaamheid. Daarnaast wordt de wet- en regelgeving rond duurzaamheid steeds verder aangescherpt. Door dit op een goede manier te verankeren in het functioneel ruimtelijk PvE, wordt geborgd dat dit wordt meegenomen in het ontwerptraject.

Waarom duurzaamheid opnemen in het functioneel ruimtelijk PvE?

Het onderwerp duurzaamheid komen we gelukkig al veel tegen in lange termijn huisvestingsplannen en strategische documenten. De (lange termijn) doelstellingen zijn vaak algemeen geformuleerd en toepasbaar op meerdere projecten. In de ontwerpfase van een renovatie- of nieuwbouwproject zien wij vaak dat duurzame initiatieven van tafel worden geveegd omdat ze **niet concreet genoeg zijn vastgelegd** in

fasedocumenten en wel om financiële middelen vragen. Doordat wij duurzaamheidsdoelstellingen verder uitwerken in het functioneel ruimtelijk PvE, wordt geborgd dat duurzaamheid meegenomen wordt in het ontwerp en vervolgens ook in de uitvoering van uw project. Hierdoor worden de doelstellingen **herleidbaar, meetbaar en beheersbaar**. Naast het functioneel ruimtelijk PvE, stellen wij ook vaak een technisch PvE op. Ook deze speelt een grote rol in het borgen van duurzame ambities. Dit behandelen we nog apart in een latere publicatie.

Hoe kan duurzaamheid worden opgenomen in het functioneel ruimtelijk PvE?

Tijdens het opstellen van een functioneel ruimtelijk PvE zien wij drie belangrijke momenten om duurzaamheid te integreren.

1. Bij het bepalen van de ambities:

Op basis van lange termijn huisvestingsplannen en strategische documenten maken we een vertaling naar project-specifieke ambities.

Bijvoorbeeld: het inzetten op multifunctioneel en flexibel ruimtegebruik en het voorkomen van verspilling van steriele materialen.

2. *Bij het in beeld brengen van het gewenste werkproces:*

Tijdens het in beeld brengen van het gewenste toekomstige werkproces, zoeken we samen met de gebruiker naar procesoptimalisaties ter invulling van de duurzaamheidsambities. Dit doen wij voor verschillende processen, zoals die van de zorgprofessional, patiënt en logistiek medewerker.

Bijvoorbeeld: door een frequentere bevoorrading kan de voorraad op een afdeling kleiner zijn. Hierdoor vermindert de kans op weggooien. Een ander voorbeeld is het reduceren van narcosegassen.

3. *Bij de vertaling van het werkproces naar functionele en ruimtelijke eisen:*

Vanuit het werkproces maken we vervolgens de vertaling naar functionele en ruimtelijke eisen en wensen. Hierbij kijken we naar overlappende processen, het gebruik van ruimten en de optimalisatie hiervan.

Bijvoorbeeld: de pauzeruimte en een overlegruimte situeren we naast elkaar, met een flexibele wand, zodat deze kunnen worden samengevoegd voor groot overleg. Zo gebruiken we de m² optimaal en wordt er uiteindelijk minder gebouwd.

Voorbereid de toekomst tegemoet

Naast het lange termijn huisvestingsplan en strategische documenten van de organisatie kijken we naar wet- en regelgeving. We kijken daarbij verder dan de eisen die vandaag de dag gesteld worden en houden rekening met toekomstige wet- en regelgeving. Eisen worden in de komende jaren steeds verder aangescherpt, om de **doelstellingen van 2050** te realiseren. Door nu al in te zetten op toekomstige wet- en regelgeving, voorkomen we dat aanpassingen kort na oplevering worden afgedwongen, wat leidt tot extra kosten en vertraging. Ligt het ambitieniveau hoger dan huidige wet- en regelgeving? Dan denken we graag mee over de mogelijkheden, kansen en voordelen die dit op de korte en lange termijn oplevert.

Onze visie

Bij AT Osborne streven we ernaar om duurzaamheid in alle fasen rondom nieuwbouw en verbouw te verankeren. Dit begint al in de initiatiefase, maar speelt ook een belangrijke rol in de definitiefase, waarin het ruimtelijk functioneel PvE wordt opgesteld. Voor het functioneel ruimtelijk PvE betekent dit dat we duurzaamheidseisen concreet vastleggen, zodat we borgen dat deze meegenomen worden in de ontwerpfase. Hiermee realiseren we een grotere **duurzame impact**.

Verdieping: Green Deal Zorg 3.0

De zorgsector is verantwoordelijk voor ongeveer 7%* van de totale CO₂ uitstoot van Nederland. Er liggen veel kansen om de zorg te verduurzamen. Om meer bewustwording onder zorgpersoneel en patiënten te creëren over de impact van zorg op klimaat, milieu en onze gezondheid is de Green Deal Duurzame Zorg 3.0 opgesteld en inmiddels door talloze zorgpartijen onderschreven. De Green Deal Zorg 3.0 focust op vijf thema's, waaronder **CO₂-reductie en circulariteit**. Door de ambities van de Green Deal Zorg 3.0 mee te nemen in het functioneel ruimtelijk PvE kunnen deze worden gewaarborgd en leiden tot een grotere duurzame impact.

*Bron: Green Deal Duurzame Zorg

Welke oplossingen biedt AT Osborne

- ✓ AT Osborne helpt u om ambities op gebied van duurzaamheid **concreet te maken en vast te leggen** in het functioneel ruimtelijk programma van eisen en deze te prioriteren. Dit biedt kaders voor de ontwerpfase.
- ✓ AT Osborne daagt opdrachtgevers uit om duurzaamheid in een vroeg stadium mee te nemen en uitgangspunten steeds concreter vast te leggen. Dit doen we door **samen vooruit te kijken** naar kansen én de impact van deze kansen op de korte en lange termijn.
- ✓ AT Osborne brengt **organisatorische- en huisvestingsvraagstukken** op het gebied van duurzaamheid bij uw organisatie onder de aandacht en ondersteunt bij het vinden van passende oplossingen. Denk hierbij aan logistieke concepten, re-use concepten en de te hanteren bruto/netto factor.
- ✓ AT Osborne is op de hoogte van huidige en toekomstige wet- en regelgeving, én van de mogelijkheden die boven wet- en regelgeving uit stijgen. Op basis hiervan helpen we om tot **passende ambities** te komen voor uw organisatie.

Voorbeelden van een duurzaam Programma van Eisen

Het Grotiusgebouw universiteit Nijmegen

Duurzame doelstelling in het gehele PvE leidt tot het BREEAM Excellent certificaat.

Nieuw Bravis ziekenhuis

Veel concrete duurzame doelstelling in het gehele PvE voor de nieuwbouw van het Bravis ziekenhuis.

Meer weten?

Neem contact op met:

Merel Backx

Consultant

+31 (0)6 826 776 84

Merel.backx@atosborne.nl

Marijn van de Mheen

Consultant

+31 (0)6 820 573 01

marijn.vandemheen@atosborne.nl

© 2023, AT Osborne

AT Osborne

Postbus 168
3740 AD Baarn
(035) 543 43 43

www.atosborne.nl